

Stappenplan voorschrijven insuline volgens formularium

Langwerkende insuline:

Stap	Soort insuline	Stofnaam	Merknaam	Wanneer wel	Tijdstip van injecteren	Wanneer niet
1: start insuline	NPH	Isofaan	Insulatard Humuline NPH	<ul style="list-style-type: none"> • start hier in principe mee bij alle patiënten die in aanmerking komen voor een langwerkende insuline 	In de avond/voor het slapen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij reeds bestaande nachtelijke hypoglykemie • Bij een actuele lage nuchtere glucosewaarde
				<ul style="list-style-type: none"> • Bij een actuele lage nuchtere glucosewaarde en oplopende waardes gedurende de dag 	's Ochtends	<ul style="list-style-type: none"> • In alle andere situaties
2	Analoge insulines	Glargine Detemir	Abasaglar (preferent) Lantus (niet-preferent) Levemir	<ul style="list-style-type: none"> • Bij gemeten nachtelijke hypoglykemie bij gebruik van NPH-insuline. Bij keuze voor het injectietijdstip anders dan voor de nacht 	Op een vast tijdstip van de dag met max 3 uur tijdsverschil per injectiemoment	<ul style="list-style-type: none"> • Bij een actuele lage nuchtere glucosewaarde en oplopende waardes gedurende de dag
	*	Degludec	Tresiba (100 IE/ml)	<ul style="list-style-type: none"> • Bij een lage insulinedosis die geen 24 uren dekking heeft • Bij ploegendienst waarbij geen vast tijdstip van injecteren mogelijk is 	Geen vast tijdstip noodzakelijk Tussen 2 injecties moet minstens 8 uur zitten	<ul style="list-style-type: none"> • Bij een actuele lage nuchtere glucosewaarde en oplopende waardes overdag. Indien geen noodzaak aanwezig vanwege het kostenaspect • Indien er bij bv ploegendiensten wel een vast tijdstip van injecteren mogelijk is. Dan kan er gekozen worden voor een gewone analoge insuline
3	Geconcentreerde langwerkende insuline *	Glargine Degludec	Toujeo (300 IE/ml) Tresiba (200 IE/ml)	<ul style="list-style-type: none"> • Bij huidproblemen of pijnklachten bij het injecteren van een hoge dosering analoge insuline 	Toujeo: maximaal 3 uur voor en 3 uur na oorspronkelijke tijdstip Tresiba: Tussen 2 injecties moet minstens 8 uur zitten	<ul style="list-style-type: none"> • Bij een actuele lage nuchtere glucosewaarde en oplopende waardes overdag • Indien geen noodzaak aanwezig vanwege het kostenaspect • Als opsplitsen van analoge insuline in 2 injecties mogelijk is

* PoZoB: uitsluitend na consultatie DVK   * SGE en DOH: dringend advies de kaderarts te consulteren voor voorschrijven

Combi met kortwerkende insuline, op het moment dat alleen langwerkende insuline niet meer voldoende effect heeft:

Stap	Soort insuline	Stofnaam	Merknaam	Wanneer wel	Tijdstip van injecteren	Wanneer niet
1	Mixinsuline	Aspart/aspart protamine Lispro/lispro protamine	Novomix Humalogmix Insuman comb	<ul style="list-style-type: none"> • Bij patiënten met een zeer regelmatig eet- en leefpatroon • Bij patiënten waarbij een basaal plus regime niet haalbaar/wenselijk is en er toch hogere glucosewaarden voor de lunch en voor het slapen gaan zijn 	Kort voor ontbijt en avondeten	<ul style="list-style-type: none"> • Bij alle patiënten met een meer onregelmatig eet- en leefpatroon qua tijdstip maaltijden, hoeveelheden Kh, activiteiten op de dag • Bij jongere patiënten • Bij patiënten die bij de lunch kortwerkende insuline nodig hebben, vanwege een glucosepiek voor het avondeten • Bij kwetsbare ouderen waarbij een risicovolle situatie ontstaat door gebrek aan ondersteuning van partner, mantelzorg of thuiszorg
2	Mixinsuline *	Degludec/aspart	Ryzodeg	<ul style="list-style-type: none"> • Bij patiënten met een maximaal getitreerde analoge insuline waarbij een basaal plus regime niet haalbaar/wenselijk is 	Kort voor ontbijt en avondeten. Kan bij uitzondering voor lunch ipv avondeten gespoten worden	<ul style="list-style-type: none"> • In principe zien we geen duidelijke meerwaarde tov stap 1 • Bij patiënten die bij meer dan 2 maaltijden kortwerkende insuline nodig hebben, vanwege een glucosepiek na de overige maaltijd • Indien geen noodzaak aanwezig vanwege het kostenaspect • Bij kwetsbare ouderen waarbij een risicovolle situatie ontstaat door gebrek aan ondersteuning van partner, mantelzorg of thuiszorg

* PoZoB: uitsluitend na consultatie DVK

* SGE en DOH: dringend advies de kaderarts te consulteren voor voorschrijven

Kortwerkende insuline

Stap	Soort insuline	Stofnaam	Merknaam	Wanneer wel	Tijdstip van injecteren	Wanneer niet
Basaal plus	Kortwerkende insuline	Aspart Glulisine Lispro	Novorapid Apidra Humalog	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer bij een patiënt met alleen langwerkende insuline de streefwaarde niet behaald wordt, doordat er glucosepieken zijn na een of meerdere maaltijden • Bij hypoglykemie op een SU • Wanneer er sprake is van klachten van hyperglykemie en er geen andere behandelopties meer zijn 	Direct voor, tijdens of direct na de maaltijd	<ul style="list-style-type: none"> • Op het moment dat er nog behandelmogelijkheden zijn met een kortwerkend SU • Bij kwetsbare ouderen waarbij een risicovolle situatie ontstaat door gebrek aan ondersteuning van partner, mantelzorg of thuiszorg
Basaal bolus	Kortwerkende insuline *	Aspart Glulisine Lispro	Novorapid Apidra Humalog	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer de patiënt bij de maaltijden kortwerkende insuline nodig heeft • Bij zelfregulatie op basis van de insulineratio • Bij rekenen met koolhydraten op basis van de koolhydraatratio 	Direct voor, tijdens of direct na de maaltijd	<ul style="list-style-type: none"> • Op het moment dat er nog behandelmogelijkheden zijn met een kortwerkend SU
	Kortwerkende insuline *	Aspart	Fiasp	<ul style="list-style-type: none"> • Patiënten die met een kortwerkende insuline toch hypoglykemie blijven houden 	Direct voor, tijdens of direct na de maaltijd. Kan tot 20 min na de maaltijd gespoten worden	<ul style="list-style-type: none"> • Indien geen noodzaak aanwezig vanwege het kostenaspect

* PoZoB: door DVK

* SGE en DOH: door DVK in samenwerking met kaderarts